

А. О. Безкоровайний^{1,2}, А. Р. Зинь², Н. П. Гарасим¹, Д. І. Санагурський¹
 ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА¹
 НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ЕКСПЕРТНО-КРИМІНАЛІСТИЧНИЙ ЦЕНТР
 ПРИ ГУМВС УКРАЇНИ У ЛЬВІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ²

ЛІПІДНИЙ ПРОФІЛЬ ЯЙЦЕКЛІТИНИ В'ЮНА *MISGURNUS FOSSILIS* L.

У статті наведено дані про роль ліпідів у клітинах, в тому числі яйцеклітинах, в'юна, їх вплив на запліднення і ранній розвиток організмів. Описано методи вивчення ліпідного профілю яйцеклітини в'юна *Misgurnus fossilis* L., аналіз отриманих даних за допомогою хромато-мас-спектрометрії.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: в'юн, яйцеклітина, ліпідний профіль, мас-спектрометрія.

ВСТУП. Ліпідний метаболізм відіграє важливу роль у регуляції шляхів диференціювання клітини. Ліпідний склад яйцеклітини має важливе значення для подальшого розвитку організму, оскільки вони відіграють вагомий роль у злитті мембран сперматозоїда та яйцеклітини, акросомній реакції, впливають на мітогенез (*MAPK-kinase*), проліферацію, диференціацію, міграцію клітин, фолдинг білка, апоптоз [5–9]. Розташування ліпідів у компартментах клітини відповідає за їх функції в міжклітинній та внутрішньоклітинній сигналізації. Ліпіди мембран здатні організовуватись у рафти – маленькі гетерогенні та дуже динамічні ліпідні кластери (10–200 нм), збагачені холестерином і фосфоліпідами, які беруть участь у клітинній компартменталізації.

На прикладі голкошкірих, шпорцевої жаби *Xenopus laevis*, прісноводної риби *Danio rerio*, мишей показано, що вилучення з мембран яйцеклітини холестеролу та фосфоліпідних рафтових компонентів призводить до втрати здатності запліднюватись [6–9].

Метою роботи було дослідження ліпідного складу яйцеклітини в'юна *Misgurnus fossilis* L., яке необхідне для отримання цільового уявлення про метаболічний профіль зародкових організмів, що пов'язано з ускладненням останнього впродовж розвитку зародків.

З'ясування ролі процесу змін ліпідного профілю яйцеклітини дозволить створити ряд нових підходів щодо профілактики, діагностування та лікування різних захворювань, підвищення рівня запліднення різного типу яйцеклітин і покращення якості імплантації зародків.

© А. О. Безкоровайний, А. Р. Зинь, Н. П. Гарасим, Д. І. Санагурський, 2014.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ. Об'єктом наших досліджень були яйцеклітини прісноводної риби в'юна *Misgurnus fossilis* L. В'юн є адекватною тест-системою при дослідженні ряду проблем сучасної біології розвитку, що можна пояснити короткою тривалістю періоду ембріогенезу, легкістю отримання статевих продуктів і відсутністю труднощів в утримуванні цих риб у лабораторних умовах [1, 2, 4].

Для експерименту використовували десять самок в'юна середньою довжиною тіла (19,0±3,0) см, дослідження з якими проводили за загальноприйнятими методиками [1, 3, 4]. Загальне ліпідне екстрагування з яйцеклітин здійснювали відповідно до модифікованої методики Блайя та Даєра [5]. Розділення та ідентифікацію ліпідних компонентів проводили на системі хромато-мас-спектрометрії фірми "Agilent Technologies", яка складається з газового хроматографа 6890N та мас-селективного детектора 5975B. Умови хроматографічного розділення: колонка капілярна HP-5 ms довжиною 30 м і внутрішнім діаметром 0,25 мм; фаза – 0,25 мкм.

Відносний процентний вміст кожного компонента розраховували шляхом порівняння його середньої площі піку із загальною площею. Ідентифікацію продуктів проводили з порівнянням каталогів мас-спектрів Wiley та NIST 2008, за допомогою програми AMDIS.

РЕЗУЛЬТАТИ Й ОБГОВОРЕННЯ. При проведенні досліджень ми отримали характерні фрагменти, а також молекулярні іони 86, 124, 184, 284 m/z для фосфатидилхоліну (m/z – співвідношення між масою даного іона та числом елементарних зарядів, що він несе).

Гліцероловий хвіст в основному фрагментований до моноацилгліцеролу та діацигліцеролу в діапазоні мас 300–500 m/z. Показано високий процентний вміст фосфатидилхоліну (табл.). Це узгоджується з дослідженнями на *Xenopus leavis* та *Danio rerio* [7, 8] і пояснюється тим, що фосфатидилхолін виступає субстратом для утворення ряду біологічно активних речовин, зокрема фосфатидної кислоти та холіну. Він є прекурсором для синтезу нових фосфоліпідів. Менша кількість фосфатидилетаноламіну (табл.) з характерними іонними піками 124 та 142 m/z і фосфатидилсерину з піками 87, 185 m/z збігається з дослідженнями, проведеними на яйцеклітинах *Danio rerio* [7], що можна пояснити зростанням їх кількості в ранньому ембріогенезі, де вони відіграють важливу роль у поділі клітини та фолдингу білків. Фосфатидилінозитол фрагментацією іонів 241 і 277 m/z характеризує на хроматограмі піки циклічного шестиатомного спирту інозитулу та його похідних фосфоіно-

зитулу. Згідно з літературними даними, фосфатидилінозитол в яйцеклітинах шпорцевої жаби є також у невеликій кількості [8], його вміст зростає протягом часу запліднення. Це пояснюють розщепленням фосфатидилінозитулу в момент запліднення та активацією Ca²⁺ [8]. Гліцероловий хвіст в основному фрагментований до моноацилгліцеролу та діацигліцеролу в діапазоні мас 300–500 m/z. Високий вміст діацигліцеролових залишків (табл.) пов'язують з його важливою роллю в процесах злиття мембрани сперматозоїда та яйцеклітини і біосинтезі фосфоліпідів [8, 9]. До складу моноацилгліцеролів та діацигліцеролів входять суміші насичених і ненасичених жирних кислот з довжиною вуглеводневого ланцюга C4-C16. Холестерол – один із важливих ліпідів, є прекурсором у синтезі ряду гормонів і вітаміну D, стабілізує пружність мембрани та модулює її компартментізацію. Він ідентифікувався характерними іонними піками 369 та 386 m/z.

Таблиця – Процентний вміст основних ліпідних компонентів яйцеклітин

№	Ліпідний клас	Вміст, %
1	Моноацигліцериди	22,0
2	Діацигліцериди	32,0
3	Фосфатидилхолін	11,0
4	Фосфатидилетаноламін	4,6
5	Фосфатидилінозитол	2,4
6	Фосфатидилсерин	2,3
7	Лізофосфатидилхолін	0,7
8	Холестерол	25

ВИСНОВКИ. Ліпідний профіль яйцеклітини в'юна характеризується високим рівнем фосфатидилхоліну та холестеролу. Виявлено також високий вміст діацигліцеролових залишків в яйцеклітинах в'юна, які відіграють важливу роль у процесах злиття мембрани яйцеклітини та сперматозоїда, стимулювання активності фосфоліпази. Вони є важливими

метаболітами в процесах біосинтезу фосфоліпідів. Вивчення ліпідних профілів яйцеклітин та, в подальшому, зародків на ранніх етапах розвитку дозволить розробити нові аналітичні методи дослідження молекулярних процесів раннього ембріогенезу та покращення запліднення різного типу яйцеклітин.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Гойда Е. А. Биофизические аспекты раннего онтогенеза животных / Е. А. Гойда. – К. : Наук. думка, 1993. – 224 с.
2. Зинь А. Р. Прооксидантно-антиоксидантний гомеостаз і мембранний транспорт у живих організмах / А. Р. Зинь // Вісник Львівського ун-ту. Серія біол. – 2012. – Вип. 60. – С. 21–39.
3. Нейфах А. А. Молекулярная биология процессов развития / А. А. Нейфах. – М. : Наука, 1977. – 311 с.

4. Санагурський Д. І. Об'єкти біофізики : монографія / Д. І. Санагурський. – Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2008. – 522 с.
5. A rapid method of total lipid extraction and purification / E. C. Bligh, W. J. Dyer // Canadian Journal of Biochemistry and Physiology. – 1959. – **37**. – P. 913 – 917.
6. Lipid Rafts: Keys to Sperm Maturation, Fertilization, and Early Embryogenesis / N. Kawano, K. Yoshida,

K. Miyado [et al.] // Journal of Lipids. – 2011. – **125**. – P. 10–15.

7. Metabolomics of develop in zebrafish embryos using gas chromatography and liquid chromatography-mass spectrometry / S.-M. Huang, F. Xua, S. H. Lamb [et al.] // Mol. Biosyst. – 2013. – **9**. – P. 1372–1380.

8. Petcoff D. W. Lipid levels in sperm, eggs, and during fertilization in *Xenopus laevis* / D. W. Petcoff, W. L. Holland, B. J. Stith // Journal of Lipid Research. – 2008. – **49**. – P. 2365–2378.

9. Single embryo and oocyte lipid fingerprinting by mass spectrometry / Ferreira C. R., Saraiva S. A., Catharino R. R. [et al.] // J. Lipid Res. – 2010. – **51**. – P. 1218–1227.

А. О. Безкоровайный^{1,2}, А. Р. Зынь², Н. П. Гарасим¹, Д. И. Санагурский¹
ЛЬВОВСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ ИМЕНИ ИВАНА ФРАНКО¹
НАУЧНО-ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКИЙ ЭКСПЕРТНО-КРИМИНАЛИСТИЧЕСКИЙ ЦЕНТР
ПРИ ГУМВД УКРАИНЫ ВО ЛьВОВСКОЙ ОБЛАСТИ²

ЛИПИДНЫЙ ПРОФИЛЬ ЯЙЦЕКЛЕТКИ ВЬЮНА *MISGURNUS FOSSILIS* L.

Резюме

*В статье приведены данные о роли липидов в клетках, в том числе яйцеклетках, вьюна, их влиянии на оплодотворение и раннее развитие организмов. Описаны методы изучения липидного профиля яйцеклетки вьюна *Misgurnus fossilis* L., анализ полученных данных с помощью хромато-масс-спектрометрии.*

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: вьюн, яйцеклетка, липидный профиль, масс-спектрометрия.

A. O. Bezkorovayny^{1,2}, A. R. Zyn², N. P. Harasym¹, D. I. Sanahursky¹
IVAN FRANKO LVIV NATIONAL UNIVERSITY¹
SCIENCE AND RESEARCH FORENSIC EXPERT CENTER AT THE MINISTRY OF INTERNAL AFFAIRS OF
UKRAINE IN LVIV REGION²

LIPID LEVEL OF LOACH *MISGURNUS FOSSILIS* L. EGG

Summary

*The article presents data on the lipids role in cells including eggs loach, their effects on fertilization and early development of organisms. Methods for lipids studding loach *Misgurnus fossilis* L.egg, analysis of the data using chromatography-mass spectrometry.*

KEY WORDS: loach, egg, lipid level, mass spectrometry.

Отримано 08.07.14

Адреса для листування: А. О. Безкоровайний, Львівський національний університет імені Івана Франка, вул. Університетська, 1, Львів, 79000, Україна.